Centralizacya
Towarzystwa Demokratycznego Polskiego. –
do
Ogółu tegoż Towarzystwa.

Obywatele!

Według wydanego w tych dniach przez Ministra Spraw Wewnętrznych rozporządzenia, udzielane dotąd wychodźcom politycznym zasiłki mają bydź od nowego roku o piątą część zmniejszone (*). Wychowańcy szkoły nieszczęść nie możemy się przerażać uszczupleniem kawałka chleba wśród utrapień z goryczą spożywanego. Nie dla nas dostatki i wygody życia! – niezdolne one są zastąpić i zapełnić téj moralnéj czczości, którą po stracie ojczyzny wszyscy czujemy. Jest inny ideał, za którym politycznym charakterem okryci tułacze, o głodzie i w nędzy, po morzach i lądach, dniem i nocą, gonią i gonić będą, dopóki go niedościgną i nieurzeczywistnią. Wyższe przeznaczenia chciały mieć w nich zwiastunów i męczenników lepszéj przyszłości. Widomi tłomacze uczuć spoczywających w powszechnem sumieniu ludów przygotowani być muszą na wszelkie próby przeciwnego losu. –

Takiemi myślami przyjęta została Centralizacya na pierwszą wiadomość o postanowieniu rządowem. Daleka obawy, aby ich członkowie Tow.a niepodzielali, jeżeli podnosi głos, podnosi go jedynie w celu przygotowania wszystkich serc i umysłów do dotkliwszych jeszcze, a łatwych do przewidzenia przygód. –

Niechcemy zgłębiać, jakie mogą bydź istotne pobudki rozporządzenia rządowego. – Cożkolwiek bądź nieprzypuszczamy, aby bogata i gościnna Francya, przez odjęcie kilku nędznych groszy swoim braciom północnym, oszczędność w wydatkach publicznych zaprowadzić chciała. –

Postanowienie jednak rządowe niezawodnie do skutku przywiedzionem zostanie. W takim razie ograniczyć winniśmy materyalne nasze potrzeby i w apostolską uzbroić się stałość; bo komuż, jeżeli nie nam demokratom, należy dadź z siebie przykład hartu duszy i poświęcenia się? Chwilowe, ze stratą życia poświęcenie się jest zaiste wielkie; ale także ciągłe i stateczne jest równie wzniosłe. – Iten męczennikiem, kto kielich goryczy od razu spełnia, i ten

(*) Zmniejszenie rozporządzone w ten sposób: z 22 1/2 fr. na 18 fr.; z 45 na 36 fr. – z 60 – na 48 fr. – itd.

i ten, kto go kroplami po mału wysącza. Dlategoteż pokażmy wszelkiego rodzaju samolubom, że w miarę niepowodzeń wzrasta w nas duch poświęcenia się — odbijmy wyraźniéj na naszéj polskiéj demokratycznéj chorągwi niezbędne w tułactwie godło: wytrwałość! Przy wytrwałości tylko, postępując w skupionym, jednym duchem ożywionym szyku, pewni być możemy zwycięztwa, — bez niéj, rychléj czy późniéj zniszczemnienie nas czeka. —

Nie znalibyśmy uczuć Tow[a], gdybyśmy nad potrzebą walczenia z przeciwnym losem rozwodzić się chcieli. Towarzystwo zna wszechstronnie swoje posłannictwo, i wie dobrze, że tak wielkie jak jego przedsięwzięcie bez wielkich trudów osiągnąć się nie da. Owszem pewni jesteśmy, że każdy członek biorąc niedostatek fizyczny tylko za kamień probierczy swojéj politycznéj wiary i miłości ojczyzny, ujmie materyalnym potrzebom, i politycznym obowiązkom swoim z całą gorliwością zadosyć czynić będzie. A jeżeliby nawet kiedy zupełne odjęcie zasiłków nastąpić miało, i wówczas jeszcze nikt się rozpaczy nie odda. Zdolni do pracy, znajdą w niéj sposób do życia i utrzymania nękanych wiekiem lub chorobą spółbraci — byle tylko w ich sercach uczucia demokratyczne niewygasły. Wszakże opuszczając ojczystą ziemię, ślubowaliśmy nie szukać osobistych wygód i korzyści, ale wyrzeczeniem się samych siebie, poświęcić się sprawie ojczyzny i wolności. Ślub ten słyszała Polska i Europa — dotrzymać go jest dla nas świętym obowiązkiem. Wytrwałość więc, wytrwałość niech zajmuje nasze umysły! — miłość braterska niech serc nieopuszcza! —

Obywatele! odzywając się do Was w obecném zdarzeniu, nie możemy za Waszém pośrednictwem nie odezwać się także i do reszty spółbraci. Przelejcie w chwiejących się ożywiającego Was ducha, — natchnijcie ich wspólnemi nam uczuciami. Niech każdy spółtułacz pomni, że ta ciernista droga, na któréj dziś postępujemy, prowadzi do Polski, i zastaną kiedyś będzie wieńcami obywatelstwa dla tych, co wytrwają do końca.

Poitiers d. 15 Listop. 1836 r.

Sekretarz
Robert Chmielewski

Pozdrowienie i braterstwo
Prezydujący z Kolei
J. M. Janowski